

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยถึงความเป็นไปได้ในการลงทุนนำเรือท่องเที่ยวกระโจมมาวิ่ง เพื่อการท่องเที่ยวทางทะเล เส้นทางท่าเรือจุกเสม็ด-เกาะขาม โดยผู้วิจัยได้รวบรวมเอกสาร และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องในการศึกษาดังต่อไปนี้

1. ปัจจัยที่ส่งเสริมการท่องเที่ยว
2. ปัจจัยที่ส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวใช้บริการการท่องเที่ยว
3. ความสำคัญของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในประเทศไทย
4. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
5. พฤติกรรมของต้นทุนและค่าใช้จ่าย
6. การวัดประสิทธิผลทางการเงิน
7. สมการถดถอย
8. วัดอุปสงค์ของการตั้งราคา
9. เครื่องมือในการประเมินโครงการ

ปัจจัยที่ส่งเสริมการท่องเที่ยว

เนื่องจากพื้นโลกมีสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติที่แตกต่างกัน จึงก่อให้เกิดลักษณะของภูมิทัศน์ทางธรรมชาติและลักษณะทางวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน ประกอบกับมนุษย์มีความต้องการเดินทางท่องเที่ยวไปยังบริเวณต่าง ๆ ที่มีสภาพแวดล้อมที่แปลกและแตกต่างไปจากถิ่นเดิมของตน สิ่งเหล่านี้เป็นผลมาจากอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมทางภูมิศาสตร์ทั้งสิ้น และถ้าโลกไม่มีความแตกต่างในด้านต่าง ๆ เช่น สภาพแวดล้อมทางภูมิศาสตร์ ขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมแล้ว การเดินทางท่องเที่ยวไปยังบริเวณหรือสถานที่ต่าง ๆ ย่อมจะไม่เกิดขึ้น เนื่องจากไม่มีสิ่งใดที่สามารถดึงดูดความสนใจได้ (ฉลองศรี พิมพ์สมพงศ์, 2546) ดังนั้นปัจจัยที่ช่วยในการส่งเสริมการท่องเที่ยวจึงประกอบด้วย 2 ปัจจัย คือ

1. ปัจจัยทางด้านภูมิศาสตร์

เป็นปัจจัยที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ และปัจจัยทางภูมิศาสตร์นี้มีส่วนในการสร้างสรรค์ภูมิทัศน์ที่มีอิทธิพลต่อการท่องเที่ยวมากมายที่สำคัญ ได้แก่

1.1 ลักษณะภูมิประเทศ

ลักษณะภูมิประเทศส่วนใหญ่ จะเกิดจากการกระทำของตัวการทางธรรมชาติ 2 ประการ คือ การกระทำที่เกิดจากการไหลของน้ำและการกระทำของกระแสน้ำและคลื่น ซึ่งจะก่อให้เกิดทิวทัศน์ที่แปลกประหลาดและสวยงาม เช่น โตรกเขา น้ำตก และถ้ำ เป็นต้น ในแต่ละภูมิภาคมีความแตกต่างกันทางด้านภูมิประเทศ หรือภูมิทัศน์ที่สวยงามนั้นเป็นสิ่งที่มียุทธพลต่อการท่องเที่ยวเป็นอย่างมาก ฉะนั้นจึงจำเป็นที่จะต้องมีความรู้เกี่ยวกับลักษณะภูมิประเทศของเขตการท่องเที่ยวแต่ละเขต เพื่อเป็นข้อมูลในการจัดบริการท่องเที่ยวได้อย่างเหมาะสม ทั้งในด้านการเดินทาง ระยะเวลาและการบริการต่าง ๆ ให้เป็นไปตามความต้องการของนักท่องเที่ยว นอกจากนี้ยังรวมถึงบริเวณต่าง ๆ ที่มนุษย์เป็นผู้ปรับปรุงหรือตกแต่งเพิ่มเติมบางส่วน ทำให้ลักษณะภูมิประเทศเหล่านั้นเด่นชัดขึ้น เช่น เขื่อน อ่างเก็บน้ำ สถานที่พักต่าง ๆ สภาพธรรมชาติเหล่านี้จะแตกต่างกันไป และจะเป็นสิ่งดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเข้าไปเยี่ยมชม

1.2 ลักษณะภูมิอากาศ

สภาพภูมิอากาศที่ผันแปรไปตามฤดูกาลจะมีผลต่อรูปแบบของการท่องเที่ยวและการใช้บริการในสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ เช่น ในช่วงฤดูร้อน นักท่องเที่ยวจะเดินทางไปยังบริเวณชายฝั่งทะเล เป็นต้น ลักษณะภูมิอากาศที่เหมาะสมและส่งเสริมการท่องเที่ยวจะต้องไม่มีฝนตกหนักหรือชุ่มชื้นเกินไป อากาศอบอุ่นไม่ร้อนจัดหรือหนาวจัดจนเกินไป แดดไม่ร้อนจัดและมีลมพัดเบา ๆ จากที่กล่าวมานี้ แสดงให้เห็นว่าสภาพภูมิอากาศมีอิทธิพลต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวทุกรูปแบบ กล่าวได้ว่าสถานที่ท่องเที่ยวจะมีนักท่องเที่ยวเข้าไปท่องเที่ยวแตกต่างกันไปตามฤดูกาลและข้อมูลเกี่ยวกับภูมิอากาศจะเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนการท่องเที่ยวทำให้บรรลุผลตามที่ต้องการ

การเลือกเวลาในการท่องเที่ยวให้เหมาะสมกับสภาพภูมิอากาศ และสถานที่ที่จะทำการท่องเที่ยวเป็นไปโดยราบรื่น สถานที่ท่องเที่ยวแห่งเดียวกัน ถ้าสภาพภูมิอากาศต่างกันจะทำให้ความสวยงามตามธรรมชาติที่ปรากฏแตกต่างกันไปด้วย นอกจากนี้การเตรียมการเรื่องเครื่องแต่งกาย ตลอดจนยานพาหนะที่ใช้ในการท่องเที่ยวจะมีความสัมพันธ์กับสภาพภูมิอากาศด้วยเช่นกัน

2. ปัจจัยทางด้านวัฒนธรรม

สิ่งต่าง ๆ ที่มนุษย์สร้างขึ้นเป็นมรดกตกทอดกันมาจนถึงปัจจุบัน รวมถึงความเชื่อบนธรรมเนียมประเพณี ศิลปวัฒนธรรม อุดมปัญญา คติ ตลอดจนรูปแบบของการดำรงชีวิตในสังคมของแต่ละท้องถิ่นหรือแต่ละภูมิภาค ซึ่งแต่ละท้องถิ่นแต่ละภูมิภาคจะมีลักษณะการดำรงชีวิตบนธรรมเนียมประเพณี ศิลปวัฒนธรรมที่แตกต่างกันไป และความแตกต่างเหล่านี้จะเป็นปัจจัยที่ช่วยดึงดูดให้นักท่องเที่ยวมีความสนใจในการเดินทางมาท่องเที่ยว ซึ่งจะส่งเสริมให้เกิดกิจกรรมการท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น ปัจจัยทางวัฒนธรรม แบ่งออกได้กว้าง ๆ 4 ประการ คือ

2.1 ปัจจัยทางด้านประวัติศาสตร์

บริเวณที่เป็นแหล่งอารยธรรมมาตั้งแต่สมัยโบราณ มักจะมีหลักฐานทางด้านประวัติศาสตร์ และโบราณคดีปรากฏให้เห็นอยู่ ซึ่งเป็นสิ่งที่มนุษย์ได้สร้างขึ้นและแสดงถึงความเจริญรุ่งเรืองในอดีตและยังคงดำรงอยู่จนถึงปัจจุบัน สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้จะเป็นสิ่งดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มาท่องเที่ยว เพื่อแสวงหาความรู้และความเพลิดเพลิน

2.2 ขนบธรรมเนียมประเพณีและศิลปวัฒนธรรม

เป็นการแสดงถึงรูปแบบของการดำรงชีวิตของประชาชนในแต่ละสังคม ซึ่งจะมีความแตกต่างและมีเอกลักษณ์ที่ต่างกันไป เป็นสิ่งที่ยึดถือสืบทอดกันต่อมา ขนบธรรมเนียมประเพณีและศิลปวัฒนธรรมที่แตกต่างกันนี้จะเป็นสิ่งดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยว โดยเฉพาะประเพณีและวัฒนธรรมเฉพาะ เช่น ประเพณีสงกรานต์ ประเพณีลอยกระทง เป็นต้น สิ่งเหล่านี้อาจจะเป็นเรื่องราวธรรมดาหรือความเคยชินของคนในท้องถิ่นหนึ่ง แต่จะเป็นสิ่งที่แปลกประหลาด และ น่าสนใจของคนอีกท้องถิ่นหนึ่งก็ได้ และเป็นสิ่งที่เจ้าของท้องถิ่นจะต้องรักษาไว้ด้วยความรักและความภาคภูมิใจ

2.3 การประกอบอาชีพของประชาชนในท้องถิ่น

ลักษณะการประกอบอาชีพของประชาชนมีส่วนสนับสนุนและส่งเสริมธุรกิจการท่องเที่ยวเป็นอย่างมาก หรือการผลิตสินค้าที่แตกต่างกันไปจากบริเวณอื่นที่มีเอกลักษณ์เป็นของตนเองหรือเป็นการประกอบอาชีพที่มีขึ้นเฉพาะบริเวณใดบริเวณหนึ่งเท่านั้น เช่น การผลิตส้มของจังหวัดเชียงใหม่ หรือการผลิตมีดอรัญญิกของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นต้น สิ่งเหล่านี้จะเป็นสิ่งที่ดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวให้เดินทางเข้าไปชมการผลิตและประกอบอาชีพต่าง ๆ เหล่านั้น การประกอบอาชีพดังกล่าวถ้าได้รับการส่งเสริมให้ดำรงรักษารูปแบบไว้ได้ ก็จะช่วยให้อุตสาหกรรมท่องเที่ยวเจริญก้าวหน้า นำรายได้มาสู่ท้องถิ่นมากยิ่งขึ้น

2.4 การคมนาคมขนส่ง

สถานที่ท่องเที่ยวจะเป็นที่รู้จักแพร่หลายมีคนเข้าไปเที่ยวมากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับความสะดวกรวดเร็วของการคมนาคมขนส่ง ที่จะนำนักท่องเที่ยวไปยังสถานที่ท่องเที่ยวแห่งนั้น ด้วยเหตุนี้จึงทำให้สถานที่ท่องเที่ยวที่อยู่ห่างไกลจำเป็นต้องมีการพัฒนาและปรับปรุงเส้นทางคมนาคม เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยวเข้าไปใช้บริการมากขึ้น แต่ในทางตรงข้ามหากสถานที่ท่องเที่ยวใดอยู่ห่างไกลและการคมนาคมไม่สะดวกก็จะมีผู้เข้าไปใช้บริการน้อย สถานที่ท่องเที่ยวบางแห่งมีความยากลำบากในการสร้างเส้นทางคมนาคม จึงจำเป็นต้องหาวิธีการที่จะเอื้ออำนวยความสะดวกในการเดินทางให้กับนักท่องเที่ยว เช่น การเดินทางท่องเที่ยวบนภูกระดึง จังหวัดเลย ได้มีการวางโครงการสร้างกระเช้าลอยฟ้า เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยว

และทำให้เสียเวลาในการเดินทางน้อยลง (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2525) ในบางครั้งจะต้องมีระบบการคมนาคมที่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมทางภูมิศาสตร์ด้วย

ปัจจัยที่ส่งเสริมให้นักท่องเที่ยวซื้อบริการการท่องเที่ยว

เนื่องจากอุตสาหกรรมท่องเที่ยว เป็นอุตสาหกรรมภาคบริการที่ทำรายได้ให้แก่ประเทศสูงกว่าสินค้าส่งออกชนิดอื่น ๆ (ศิริ ฮามสุโพธิ์, 2543) ดังนั้น หากจะให้บริการที่ถูกคำพึงพอใจต้องคำนึงถึงปัจจัยดังต่อไปนี้

1. แหล่งท่องเที่ยวหรือทรัพยากรท่องเที่ยว ประเพณีและวัฒนธรรม
2. การคมนาคม
ทั้งจากต่างประเทศและในประเทศจะต้องสะดวก ปลอดภัย รวดเร็วทุกทาง มีความทันสมัย มีอุปกรณ์อำนวยความสะดวก มีสายการบินลงหลายสาย
3. วิธีการเข้าเมืองและบริการข่าวสาร
จัดระเบียบวิธีการเข้าเมืองให้สะดวก รวดเร็ว มีบริการให้ข่าวสาร บริการของที่พักรับบริการขนส่งผู้ที่พัก เป็นต้น
4. ที่พัก
มีโรงแรม มีที่พักระดับต่าง ๆ ให้เลือก มีอัตราค่าที่พักที่เหมาะสมกับคุณภาพ สะอาดและบริการตามมาตรฐานสากล
5. ร้านอาหาร
มีร้านอาหาร ที่ให้บริการอาหารหลายชนิดทั้งที่เป็นอาหารสากลและอาหารในท้องถิ่นที่ถูกสุขลักษณะ มีบริการสุภาพ มีการกำหนดราคาอาหารไว้แน่นอน ทำให้ผู้ใช้บริการไม่ถูกเอารัดเอาเปรียบ
6. บริการนำเที่ยว
มีบริการจัดนำเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ มีมัคคุเทศก์ที่มีความรู้ มีความเข้าใจมีอัธยาศัยไมตรีที่ดี และความรับผิดชอบต่อนักท่องเที่ยว
7. สินค้าของที่ระลึก
มีการควบคุมคุณภาพ มีการกำหนดราคา การส่งเสริมการใช้วัสดุพื้นบ้าน การออกแบบสินค้าให้มีเอกลักษณ์ รวมทั้งการบรรจุหีบห่อให้สวยงาม และมีความแข็งแรง ซึ่งจะช่วยให้ผู้ซื้อสินค้า
8. ความปลอดภัย

ต้องมีมาตรการรักษาความปลอดภัยที่มีประสิทธิภาพ และทั่วถึงทุกแห่งท่องเที่ยว เช่น มีตำรวจท่องเที่ยว การให้ความปลอดภัยในการจราจร มีสายการบินที่มีประวัติอุบัติเหตุทางการบิน น้อยที่สุดมาลง

9. ความสงบเรียบร้อยของประเทศ

โดยไม่มีการสู้รบทางการเมือง การปราบปรามที่รุนแรงในการชุมนุมทางการเมือง จะทำให้นักท่องเที่ยวงดการเดินทางมาเยือน ดังที่มีเหตุการณ์พฤษภาทมิฬ เมื่อวันที่ 17 – 20 พฤษภาคม พ.ศ. 2535 ทำให้นักท่องเที่ยวงดการเดินทางเข้าประเทศไทยและทำให้สูญเสียรายได้ไปประมาณ วันละ 200 ล้านบาท

10. ความเป็นมิตรไมตรีของเจ้าของท้องถิ่น

การยิ้มแย้มแจ่มใส ทักทายด้วยอัธยาศัยไมตรี มีความนอบน้อม มีการแสดงความ เอื้ออาทร เล็ก ๆ น้อย ๆ เช่น การบอกเส้นทางท่องเที่ยว การช่วยถ่ายรูป หรือเชิญนักท่องเที่ยวร่วมกิจกรรมที่ จัดขึ้นในท้องถิ่น เป็นต้น

11. การโฆษณาเผยแพร่

การนำเสนอภาพโปสเตอร์โฆษณาการท่องเที่ยวของประเทศไทย ไม่ว่าจะเป็นการนำเสนอภาพยนตร์ สไลด์ เอกสาร แผ่นพับเรื่องต่าง ๆ เป็นการประชาสัมพันธ์ประเทศได้อย่างดี ทำให้นักท่องเที่ยวมีความสนใจที่จะมาชมตามภาพโฆษณา ช่วยให้อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวมีการขยายตัวมากขึ้น

ความสำคัญของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในประเทศไทย

กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศครอบคลุมกิจกรรมหลายประเภท (ผ่านสารสนเทศ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย [ททท.], 2546) อาทิ การเดินป่า การล่องแก่ง การศึกษาวิถีชีวิต การพายเรือแคนู-คายัค เป็นต้น กิจกรรมการท่องเที่ยวเหล่านี้ สามารถนำไปผสมผสานกับการท่องเที่ยวในรูปแบบอื่นได้อย่างกลมกลืน และเกิดความหลากหลายน่าสนใจในรูปแบบการท่องเที่ยวที่นำเสนอ ต่อนักท่องเที่ยว อาทิ การท่องเที่ยวเชิงเกษตร (Agro Tourism) การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ (Health Tourism) การท่องเที่ยวเชิงชุมชน (Community Tourism) การท่องเที่ยวชนบท (Rural Tourism) ในเชิงการตลาดถือว่าการสร้างความแตกต่างที่ก่อให้เกิดความน่าสนใจและเป็นปัจจัยในการตัดสินใจเดินทางท่องเที่ยว

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ในการศึกษาวิจัย ถ้าประชากรมีขนาดใหญ่ และการกระจายอยู่ในบริเวณกว้าง ผู้วิจัยไม่สามารถนำข้อมูลทั้งหมดมาศึกษาได้ (ยุทธ ไกยวรรณ, 2546) จึงนำสมาชิกบางตัวมาศึกษาแทน เราเรียกว่ากลุ่มตัวอย่าง ซึ่งหมายถึงส่วนหนึ่งของประชากรหรือกลุ่มสมาชิกบางตัวที่ถูกเลือกมาศึกษาแทนประชากรทั้งหมด ค่าของการวัดที่ได้จากกลุ่มตัวอย่าง เรียกว่า ค่าสถิติ (Statistic) จำนวนข้อมูลกลุ่มตัวอย่าง เรียกว่า ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (Sample Size)

พฤติกรรมของต้นทุนและค่าใช้จ่าย

ต้นทุนและค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานของธุรกิจ (ชุมพล ศฤงคารศิริ, 2546) สามารถจำแนกตามลักษณะพฤติกรรมของต้นทุนได้เป็น 3 ประเภท ดังนี้

1. ต้นทุนคงที่ (Fixed Cost)

เป็นต้นทุนที่ไม่แปรผันตามจำนวนผลผลิตหรือกิจกรรม และจะมีจำนวนคงที่ในช่วงพิจารณา นอกจากนั้นต้นทุนคงที่ยังแบ่งออกได้เป็นต้นทุนคงที่ที่กำหนดไว้ล่วงหน้า โดยฝ่ายบริหาร เช่น ค่าเสื่อมราคา ค่าภาษี และค่าประกัน สำหรับต้นทุนคงที่ที่กำหนดขึ้นช่วงสั้น ๆ ภายในเวลา 1 ปี เช่น เงินเดือนผู้ควบคุมตรวจตรา เงินเดือนการโรง ค่าใช้จ่ายโฆษณา ค่าใช้จ่ายในการค้นคว้า ต้นทุนคงที่ประเภทหลังนี้อาจเปลี่ยนแปลงไปตามโครงสร้างของธุรกิจและการกำหนดนโยบายวงเงินของฝ่ายบริหาร

2. ต้นทุนแปรผัน (Variable Cost)

เป็นต้นทุนที่แปรผันอย่างเป็นสัดส่วนโดยตรงกับจำนวนการผลิต หรือกิจกรรมในแผนก หรือหน่วยงานย่อยอื่น ๆ ของธุรกิจ ซึ่งจะมีค่าเป็นศูนย์เมื่อไม่มีการผลิต ถ้าการผลิตเพิ่มขึ้นเป็น 2 เท่า ต้นทุนแปรผันก็จะเพิ่มขึ้นเป็น 2 เท่า หรือถ้าการผลิตลดลง 10 เปอร์เซ็นต์ ต้นทุนแปรผันจะลดลง 10 เปอร์เซ็นต์

3. ต้นทุนกึ่งแปรผัน (Semi Variable Cost)

ต้นทุนประเภทนี้จะเพิ่มขึ้นหรือลดลงตามจำนวนผลผลิต หรือกิจกรรมที่เพิ่มขึ้นหรือลดลง แต่จะไม่เป็นสัดส่วนเดียวกัน ต้นทุนนี้จะประกอบด้วยส่วนคงที่และส่วนแปรผันร่วมกัน โดยทั่ว ๆ ไปต้นทุนกึ่งแปรผันจะขึ้นอยู่กับ

3.1 ระยะเวลา

3.2 ระดับกิจกรรม (จำนวนผลผลิต)

3.3 การตัดสินใจกำหนดนโยบายวงเงิน

การวัดประสิทธิผลทางการเงิน

วิศวกรหรือนักศึกษาทางด้านวิศวกรรม มักจะศึกษาเกี่ยวกับการใช้วัสดุหรือพลังงานให้ได้ประโยชน์สูงสุด (ชุมพล ศฤงคารศิริ, 2546) ซึ่งจะวัดกันในเทอมของประสิทธิภาพ (Efficiency) ที่ได้

$$\text{ประสิทธิภาพ} = \frac{\text{ผลลัพธ์ที่ได้ (Output)}}{\text{จำนวนที่ใส่เข้าไป (Input)}} \quad (\text{สมการ 1})$$

จากความสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกับพลังงานและวัสดุ วิศวกรควรรู้ว่าประสิทธิภาพที่ได้จะต้องไม่เกิน 100% แต่อย่างไรก็ตามถ้าแทนวัสดุด้วยเงินลงทุนจะได้ค่าที่แตกต่างกันออกไป คือ

$$\text{ประสิทธิภาพทางการเงิน} = \frac{\text{ค่าตอบแทนที่ได้รับ (Income)}}{\text{ค่าใช้จ่าย (Spent)}} \quad (\text{สมการ 2})$$

สมการถดถอย

เป็นการตรวจสอบความสัมพันธ์ของข้อมูลตั้งแต่ 2 ชุดขึ้นไป โดยอาศัยความรู้ประสบการณ์ และการทดลองที่ผ่านมาเป็นหลัก โดยมีวัตถุประสงค์จะใช้ลักษณะความสัมพันธ์นี้ไปใช้ประโยชน์ในการทำนายเหตุการณ์ในอนาคต (สุพธิมา ชำนาญเวช, 2545) โดยวิเคราะห์จากเส้นการถดถอย (Regression Line) ซึ่งบางครั้งเรียกว่าเส้นการทำนาย (Prediction Line)

ในการวิจัยนี้จะกล่าวถึงความสัมพันธ์ในกรณีเส้นตรงเท่านั้น (Linear Relationship) หลักการของการวิเคราะห์เส้นตรงนี้จะดูความสัมพันธ์ของข้อมูล 2 ชุด เช่น ต้องการวัดรายได้ต่อหัวต่อปี (x) และรายจ่ายต่อหัวต่อปี (y) เกี่ยวกับการศึกษาของเด็กนักเรียนที่สังกัดในโรงเรียนของรัฐบาลว่ามีมากน้อยเพียงใด และสามารถนำไปทำนายเกี่ยวกับการศึกษาในลักษณะนี้ในปีต่อ ๆ ไปได้หรือไม่ วิธีการคือ ทำการสุ่มตัวอย่างหาค่า x และ y มาจำนวนหนึ่ง แล้วนำมาวิเคราะห์โดยวิธีการถดถอย

วัตถุประสงค์ของการตั้งราคา

สำหรับกิจการโดยทั่วไปนั้น มีวัตถุประสงค์ในการตั้งราคาต่าง ๆ กัน (สังวร ปัญญาธิลก และสุพพตา ปิยะเกสิน, 2536) แต่ที่พอจะสรุปแยกหัวข้อได้นั้นมีประมาณ 4 หัวข้อด้วยกัน คือ

1. ตั้งราคาเพื่อให้ผลตอบแทนตามเป้าหมายของการลงทุน การตั้งราคาตามเป้าหมาย (Target Pricing) นี้เป็นความหมายระยะยาว กิจการจะต้องคำนวณอัตราผลตอบแทนของการลงทุน (Rate of Return on Investment) ขึ้น

2. ตั้งราคาเพื่อให้ได้ส่วนร่วมในตลาด (Market Share) ตามเป้าหมาย โดยศึกษาสภาพของตลาดและการแข่งขันที่ปรากฏในขณะนั้น ในเวลาปฏิบัติจริง ๆ เมื่อตั้งราคาแล้วผลในส่วนร่วมขายจะเป็นเท่าใดนั้นย่อมแล้วแต่วิธีการตั้งราคา และความสามารถของผู้มีหน้าที่ตัดสินใจ ซึ่งส่วนมากมักจะเป็นผู้บริหารชั้นสูง

3. ตั้งราคาเพื่อให้เหมาะสมกับสภาพการแข่งขัน วัตถุประสงค์ในเรื่องการตั้งราคานี้ก็เพราะความกลัวของผู้ตัดสินใจที่ว่า กิจการอาจจะขายสินค้าไม่ได้เท่าที่ควรหรืออาจจะเป็นความกลัวที่จะเกิดสงครามราคา หากคนได้ตั้งราคาต่ำเกินไปโดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีที่สินค้ามีมาตรฐานวัดได้แน่นอนในสายตาผู้บริโภค

4. ตั้งราคาเพื่อรักษาเสถียรภาพของราคาและการผลิต เป็นการตั้งราคาที่กิจการพอจะดำเนินการต่อไปได้ ถึงแม้ระยะที่เศรษฐกิจการค้าซบเซา ซึ่งราคาคงกล่าวจะนำผลกำไรมาสู่กิจการเอง ในเมื่อเหตุการณ์ฟื้นตัวกลับเข้าสู่ในสภาพดีดั้งเดิมหรือดีขึ้น ทั้งนี้โดยที่กิจการไม่จำเป็นต้องขึ้นราคาสินค้าในระยะที่เหตุการณ์ดีขึ้น หรือกล่าวได้ว่าเป็นการตั้งราคาที่จะไม่ต้องเปลี่ยนแปลงบ่อย ๆ

วัตถุประสงค์ของการตั้งราคานี้จริง ๆ แล้วเสมือนเป็นวิถีทางที่จะบรรลุถึงจุดหมายขั้นรากฐานของหน่วยธุรกิจในการแสวงหากำไรสูงสุดจากการดำเนินกิจการ

เครื่องมือในการประเมินโครงการ

ค่าที่นิยมใช้ในการประเมินความคุ้มค่าในการลงทุน ได้แก่

1. มูลค่าปัจจุบันสุทธิ (Net Present Value, NPV)

คือ ผลต่างระหว่างมูลค่าปัจจุบันของผลการประหยัดต้นทุนพลังงานจากมาตรการในรูปแบบตัวเงินที่คาดว่าจะได้รับในแต่ละปี ตลอดอายุของโครงการ กับมูลค่าปัจจุบันของเงินที่จ่ายออกไปภายใต้โครงการที่กำลังพิจารณา ณ อัตราลดค่า (Discount Rate) หรือค่าของทุน (Cost of Capital) (วันชัย ธิวัชรนิช และสุทัศน์ รัตนเกื้อกังวาน, 2540)

ค่าของทุนที่ใช้เป็นอัตราลดค่า (Discount Rate) จะมีค่าเดียวกันตลอดอายุโครงการ และขึ้นอยู่กับอัตราดอกเบี้ยของตลาดที่ผู้ลงทุนเผชิญอยู่ ซึ่งค่าที่เป็น Base Case อย่างน้อยควรมีค่าของทุนเท่ากับอัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำที่ผู้ลงทุนได้รับ

ในการเลือกโครงการ ค่า NPV จะแสดงให้เห็นว่าโครงการที่กำลังพิจารณามีมูลค่าปัจจุบันสุทธิของการลงทุนเป็นมูลค่าเท่าไร เมื่อสิ้นสุดโครงการ ถ้าค่า NPV มีค่าเป็นบวกแสดงว่าโครงการดังกล่าว สมควรที่จะลงทุนและเลือกโครงการที่ให้ค่า NPV เป็นบวกสูงที่สุดแต่การใช้ NPV เพียงอย่างเดียวอาจทำให้มีข้อจำกัดในการตัดสินใจเลือกโครงการได้ ในกรณีที่โครงการมี

ขนาดต่างกัน แต่ให้ค่า NPV ที่เป็นบวกเท่ากัน ดังนั้น การตัดสินใจให้การสนับสนุนควรจะต้องนำเครื่องมืออื่นมาประกอบการพิจารณาควบคู่ไปกับการใช้ค่า NPV

2. อัตราผลตอบแทนภายใน (Internal Rate of Return, IRR)

หมายถึง อัตราลดค่า (Discount Rate) ที่ทำให้มูลค่าปัจจุบันของกระแสเงินสดที่คาดว่าจะต้องจ่ายในการลงทุนเท่ากับมูลค่าปัจจุบันของกระแสเงินสดที่คาดว่าจะได้รับจากการดำเนินการประหยัดพลังงานตลอดอายุโครงการ (วันชัย วิจิรวนิช และสุทัศน์ รัตนเกื้อกังวาน, 2540)

การคำนวณหาค่า IRR ก็คือการหาค่า Discount Rate ที่ทำให้ NPV มีค่าเท่ากับศูนย์นั่นเอง ถ้าค่า IRR มากกว่าหรือเท่ากับค่าของทุน Discount Rate (i) ที่ผู้ลงทุนเลือกใช้เป็นจุดตัดสินใจ ก็ถือว่าเป็นโครงการที่น่าลงทุน โดยทั่วไปแล้ว ทั้งวิธีการประเมินโครงการจากค่า IRR และ NPV จะให้ผลการตัดสินใจรับโครงการหรือปฏิเสธโครงการเป็นไปในทำนองเดียวกัน แต่ในบางกรณีที่ใช้ข้อสมมติ เช่น การนำเงินที่ได้ในแต่ละปีไปลงทุนใหม่ (Reinvestment) หรือการใช้วิธีหักค่าเสื่อมราคาแบบ Double-Reclining Balance Method แทนแบบ Straight Line Method ก็อาจทำให้คำตอบที่ได้จากทั้ง 2 วิธีขัดแย้งกันได้ ดังนั้น การพิจารณาประเมินโครงการลงทุนจากทั้ง 2 วิธีจึงต้องคำนึงถึงข้อสมมติที่ใช้ในการคำนวณด้วยเช่นกัน

3. งวดเวลาคืนทุน (Payback Period, PB)

คือ ระยะเวลาที่กระแสเงินสดรับจากโครงการสามารถชดเชยกระแสเงินสดจ่ายลงทุนสุทธิตอนเริ่มโครงการพอดี (วันชัย วิจิรวนิช และสุทัศน์ รัตนเกื้อกังวาน, 2540) เนื่องจากโครงการที่ขอรับการสนับสนุนจะมีลักษณะการลงทุนเพียงครั้งเดียวในปีแรก และให้ผลตอบแทนที่เท่ากันทุกปีการหาค่า PB สามารถทำได้ 2 วิธี คือ

3.1 Static Method

3.2 Dynamic Method

ค่า PB ที่ได้จากทั้ง 2 วิธี จะมีความแตกต่างกัน โดยค่าจาก Static Method จะให้ระยะเวลาคืนทุนเร็วกว่า Dynamic Method เนื่องจาก Dynamic Method จะใช้การคำนวณค่าแบบสะสมจากมูลค่าปัจจุบันของต้นทุนพลังงานที่ประหยัดได้ ซึ่งคิดอัตราลดค่า (Discount Rate) ในการเลือกโครงการ ค่า PB จะแสดงให้เห็นว่าต้องใช้เวลานานเพียงใดในการได้ทุนคืน ถ้าสามารถได้ทุนคืนเร็ว โครงการก็จะน่าสนใจ วิธีดังกล่าวมีข้อเสียในการเลือกโครงการ คือ วิธีนี้จะไม่ให้ความสนใจถึงเงินเข้าสุทธิในส่วนที่ได้หลังจากช่วงเวลาคืนทุนแล้ว ซึ่งอาจจะมีผลตอบแทนภายหลังมากกว่าโครงการที่มี PB เร็วกว่าได้ แต่ PB สำหรับการประเมินโครงการสามารถนำมาใช้พิจารณาได้เนื่องจากลักษณะโครงการที่ขอการสนับสนุนจะให้ผลการประหยัดพลังงานที่เท่ากันตลอดอายุของโครงการ

ผู้วิจัยได้รวบรวมงานวิจัย และแนวความคิดที่เกี่ยวข้อง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

คุณณิย์ ศรีภูมิ (2544) ได้ศึกษาความเห็นของนักท่องเที่ยวทัศนศึกษาในเขตฐานทัพเรือสัตหีบ พบว่า นักท่องเที่ยวมีความคิดเห็นต่อการท่องเที่ยวในเขตฐานทัพเรือสัตหีบโดยรวมอยู่ในระดับดีมาก เรื่องของความสะดวกในการเดินทาง ความสะดวกในการผ่านเข้าออก ความสวยงามของสภาพแวดล้อม การรักษาความสะอาดและการรักษาความปลอดภัยอยู่ในระดับค่อนข้างดี เรื่องการจัดสิ่งอำนวยความสะดวก การประชาสัมพันธ์ การจัดจำหน่ายของที่ระลึก และความคิดเห็นต่อกิจกรรมทัศนศึกษาที่ได้ไปเยี่ยมชมอยู่ในระดับดีมาก โดยเรียงลำดับความคิดในเชิงบวกดังนี้ การเยี่ยมชมศูนย์อนุรักษ์พันธุ์เต่าทะเล กิจกรรม ค่ายพักแรม อาคารพิพิธภัณฑ์ทหารนาวิกโยธิน การเยี่ยมชมเรือหลวง ศูนย์อนุรักษ์และฟื้นฟูสภาพแวดล้อมทางทะเล การทัศนศึกษาบริเวณอ่าวสัตหีบ และกิจกรรมสโมสรวีโบ สำหรับผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ปัจจัยด้านอายุ และระดับการศึกษาของนักท่องเที่ยวที่แตกต่างกันส่งผลให้มีความเห็นต่อการท่องเที่ยวแตกต่างกัน ส่วนปัจจัยด้านอื่น ๆ ได้แก่ เพศ สถานภาพ อาชีพ รายได้ที่แตกต่างกันไม่ส่งผลให้มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ชัชพันธ์ เปี่ยมดี (2542) ได้ศึกษาพฤติกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ของนิสิต/นักศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า นักท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์กลุ่มนี้ส่วนใหญ่จะนิยมเดินทางท่องเที่ยว โดยการไปกันเองกับกลุ่มเพื่อน เพื่อพักผ่อนหรือสัมผัสธรรมชาติ ตามช่วงเวลาที่ตนเองสะดวกมากที่สุด มีค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวไม่เกิน 2,000 บาท/ครั้ง โดยพิจารณาถึงสภาพความสมบูรณ์และความสวยงามทางธรรมชาติของแหล่งท่องเที่ยวเป็นสำคัญ ปัจจัยที่มีอิทธิพลมากที่สุดที่ทำให้เลือกใช้บริการของบริษัททัวร์นำเที่ยวเชิงนิเวศน์ คือ ความสะดวกสบายและราคาทัวร์ที่เหมาะสมเทียบกับคุณภาพที่ได้รับ ซึ่งประเด็นนี้เป็นปัจจัยสำคัญที่ต้องนำมาพิจารณาในการลงทุนด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ของผู้ประกอบการ นอกจากนี้พบเห็นปัญหาด้านความเสื่อมโทรมทางธรรมชาติของแหล่งท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นมากที่สุด อันเนื่องมาจากการที่นักท่องเที่ยวยังขาดความรู้อย่างแท้จริงในการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์และมีความเห็นว่า ความสะอาดของห้องสุขาควรได้รับการปรับปรุงให้ดีขึ้นอย่างเร่งด่วน

จักรกฤษณ์ ดวงพิศตรา (2545) ได้นำเสนอภาพรวมของการเจริญเติบโตของอุตสาหกรรม เรือเดินสมุทรเพื่อการท่องเที่ยว โดยเฉพาะเรือสำราญทำให้ภาครัฐและเอกชนต้องให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหาอุปสรรคที่สำคัญต่อการพัฒนา โดยปัญหาที่สำคัญที่สุดที่ต้องได้รับการแก้ไขเกิดจากความไม่พร้อมของโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อรองรับการท่องเที่ยวโดยเรือเดินสมุทร ปัญหาด้านต้นทุนและการแข่งขันทางธุรกิจ ปัญหาด้านความปลอดภัยในการเดินเรือ ซึ่งต้องการความร่วมมือจากทุกฝ่ายในการแก้ไข